مقاله پژوهشی
(Originalpaper)

بررسی هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۹۵

نگین امانی[۱]، دکتر احمد وهابی[۲*]، مهناز صیادی[۳]، سیروان صیاد[۳]، شیلان لطیفی[۴]، مسعود مرادی[۵]، سهراب سکینه پور[۱]

۱- کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۲*- استادیار گروه علوم آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۳- دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

۴- مرکز بهداشت شهرستان سنندج، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۵-معاونت پژوهش و فناوری، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

آدرس مکاتبه: تلفن ثابت:۳۳۶۶۴۶۵۶-۰۸۷، vahabiahmad@gmail.com ، http://orcid.org/0000-0003-4301-179X

چکیده

زمینه و هدف: افراد در موقعیت‌های اجتماعی، یکسان عمل نمی‌کنند. این تفاوت‌های فردی در ادبیات روانشناسی، به هوش اجتماعی اشاره دارد. این مطالعه با هدف تعیین هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۹۵ انجام گردید.

مواد و روش‌کار: این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی مقطعی بود. جامعه مورد بررسی، دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بودند که از بین آن‌ها ۴۴۰ نفر به روش تصادفی طبقه‌بندی شده با تخصیص متناسب استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه ۳۶ سئوالی هوش اجتماعی تت بود. برای توصیف، تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از آمار توصیفی شامل فراوانی، میانگین و انحراف معیار و آزمون‌های آماری t گروه‌های مستقل، تحلیل واریانس یک راهه و ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید.

یافته‌ها: میانگین نمره هوش اجتماعی نمونه‌های مورد بررسی برابر با ۲۰/۷۱±۰/۴۱ از نمره حداکثری ۳۶ بود. بین جنسیت و هوش اجتماعی نمونه‌های بررسی شده، رابطه آماری معنی‌دار نبود (p=۰/۴۳، t=-۰/۷۹). نتایج این مطالعه نشان داد که تنها متغیری که با هوش اجتماعی دانشجویان مورد بررسی، رابطه معنی-دار آماری را نشان داد وضعیت تأهل بود (p=۰/۰۴، t=-۱/۹۹).

نتیجه‌گیری: نمره هوش اجتماعی دانشجویان مورد بررسی در حد متوسط بود. توصیه می‌شود کلاس‌های آموزشی مناسب برای آن‌ها برگزار شود.

واژه‌های کلیدی: هوش اجتماعی، دانشجو، دانشگاه، رابطه

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

مقدمه

هوش اجتماعی مجموعه‌ای از ظرفیت‌های غیرشناختی، توانش‌ها و مهارت‌هایی است که بر توانایی فردی برای موفقیت و کنار آمدن با فشارهای محیطی تاثیرگذار است (۱). نجهولت (Nijholt) و همکاران، هوش اجتماعی را به عنوان توانایی ضروری برای افراد به منظور ارتباط، درک و تعامل مؤثر با دیگران، تعریف نموده‌اند (۲). به نظر سلز (Sells)، هوش اجتماعی به طور گسترده‌ای به عنوان یک نوع هوش که در پشت تعاملات و رفتارها قرار دارد، تعریف می‌شود (۳). والنیوس (Wallenius) و همکاران، هوش اجتماعی را درک بهتر از روابط بین انسان‌ها، احساس‌ها، افکار و رفتارها تعریف کرده اند (۴). بر اساس آن‌چه که بوزان (Buzan) معتقد است، هوش اجتماعی متشکل از هشت عامل است که عبارتند از: خواندن ذهن افراد و شناخت افراد با استفاده از علائم بدنی و ارتباط کلامی و غیرکلامی، مهارت شنیداری فعال، اجتماعی بودن، تأثیر گذاشتن بر دیگران، فعال بودن در زمینه‌های اجتماعی (محبوبیت)، مشورت و حل مسأله به صورت اجتماعی، ترغیب و درک چگونگی رفتار در زمینه‌های مختلف اجتماعی (۵). هوش اجتماعی، به عنوان توانایی به انجام رساندن وظایف و کارهای بین فردی و خردمندانه رفتار کردن در رابطه‌ها مطرح می‌باشد. این هوش به عنوان قابلیتی شناخته می‌شود که به افراد اجازه می‌دهد تا رفتار مناسبی را در دست یابی به اهداف مشخص داشته باشند. به نظر می‌رسد هوش اجتماعی به معنی با هوش بودن در رابطه‌ها می‌باشد نه درباره رابطه‌ها (۶).

یکی از مشکلات اصلی در مطالعه هوش اجتماعی، این واقعیت است که پژوهشگران، این سازه را در طول سال‌ها، به شیوه‌های متفاوتی تعریف کرده‌اند. برخی از تعاریف مطرح شده در مورد هوش اجتماعی، بر مؤلفه‌های شناختی یا به عبارت دیگر بر توانایی درک و فهم افراد دیگر تأکید می‌کنند. برخی از افراد دیگر، بر مؤلفه‌های رفتاری نظیر توانایی‌های تعامل موفق با افراد دیگر اشاره دارند و برخی از افراد دیگر بر بنیادهای روان‌سنجی تأکید می‌کنند و هوش اجتماعی را در راستای توانایی عمل کردن خوب در آزمون‌هایی که مهارت‌های اجتماعی را اندازه‌گیری می‌کند، قرار می‌دهند (۷).

مطالعه خالق خواه و همکاران نشان داده است که بین هوش اجتماعی زنان قربانی خشونت و غیر قربانی خشونت تفاوت آماری معنی‌داری وجود نداشته است (۸). نتایج مطالعه عزیزی نژاد و همکاران نیز بیان‌گر آن است که هوش اجتماعی اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه با عملکرد آن‌ها رابطه مثبت و معنی‌دار داشته است (۹). مطالعه دیگری نشان داده است که بین هوش اجتماعی و اجزای آن با رضایت از زندگی در افراد مورد بررسی، رابطه آماری معنی داری وجود داشته است (۱۰). در مطالعه دیگری که به بررسی مقایسه هوش هیجانی و هوش اجتماعی با توجه به دست برتری دانشجویان دانشگاه‌های استان کرمانشاه پرداخته بود، مشخص شده است که هوش اجتماعی و هوش هیجانی آن‌ها با دست برتری رابطه داشته‌اند و بیان شده است که دانشجویان راست دست به نسبت دانشجویان چپ دست از میزان خودآگاهی، هوشیاری و مهارت اجتماعی بالاتری برخوردار بوده‌اند (۱۱). سلگی و علی‌پور در مطالعه خود به این نتیجه رسیده‌اند که بین هوش اجتماعی و دست برتری و هوش هیجانی با دست برتری رابطه وجود داشته است (۱۱). عزیزی نژاد و همکاران در مطالعه خود نیز به این نتیجه دست یافته‌اند که میانگین نمرات هوش اجتماعی زنان و مردان هیأت علمی مورد بررسی، تفاوت آماری معنی-داری با هم نداشته بود و بین عملکرد افراد مورد بررسی

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

و هوش اجتماعی آن‌ها، رابطه مثبت و معنی دار وجود داشته بود (۹).

غفاری و همکاران، مطالعه‌ای را با عنوان بررسی ارتباط هوش اجتماعی و اخلاقی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی شهرستان‌های مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳ انجام داده‌اند. نتایج مطالعه نشان داده بود که بین عملکرد تحصیلی دانشجویان و هوش اجتماعی دانشجویان مورد بررسی، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود داشته بود. نتایج آن مطالعه نشان داده بود که هوش اجتماعی و اخلاقی باعث افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان شده بود (۱۲). در مطالعه دیگری بیان شده است که بین هوش اجتماعی دانشجویان و جنسیت و همچنین دانشکده محل تحصیل آن‌ها، تفاوت آماری معنی‌دار وجود نداشته است ولی بین هوش اجتماعی آن‌ها و مقطع تحصیلی دانشجویان، تفاوت آماری معنی‌دار وجود داشته است (۱۳). در مطالعه دیگری که در بین دانشجویان کلرادو امریکا با عنوان مطالعه هوش اجتماعی دانشجویان انجام شده است؛ بیان شده است که بین هوش اجتماعی دانشکده‌های مختلف تفاوت آماری معنی‌دار وجود نداشته ولی این تفاوت بر حسب جنسیت آن‌ها، معنی‌دار بوده است (۱۴).

چنین به نظر می‌رسد که هوش اجتماعی تأثیرات مختلفی را در زمینه‌های مختلف و در گروه‌های مختلف داشته باشد و با توجه به اینکه گروهی از افراد جامعه که بایستی از هوش اجتماعی بالایی برخوردار باشند و داشتن هوش اجتماعی بالا می‌تواند نقش مؤثر و کلیدی در موفقیت آن‌ها در جامعه داشته باشد، دانشجویان هستند. با توجه به اینکه مطالعه ای که نشان دهنده میزان هوش اجتماعی دانشجویان این دانشگاه باشد، یافت نشد بر آن شدیم مطالعه حاضر را با هدف تعیین هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۹۵ را طراحی و اجرا نمودیم.

مواد و روش کار

این مطالعه از نوع توصیفی تحلیلی مقطعی بود. جامعه مورد مطالعه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بودند که با استفاده از فرمول حجم نمونه، ۴۵۰ نفر از آن‌ها مورد بررسی قرار گرفتند. معیارهای ورود در این مطالعه مشغول به تحصیل بودن در دانشگاه علوم پزشکی کردستان در زمان انجام مطالعه بود.

به منظور برآورد حجم نمونه از فرمول نمونه‌گیری زیر استفاده می شود. $n=(Z^2.p.q)/d^2$

در این فرمول با فرض فراوانی دیدگاه مثبت در دانشجویان برابر ۵۰٪، دقت ۰/۰۵ و فاصله اطمینان ۹۵٪ مقدار z برابر ۱/۹۶ خواهد شد؛ لذا حجم نمونه‌ای برابر ۳۸۴ نفر بدست آمد. با در نظر گرفتن امکان ریزش و یا ناقص بودن برخی از پرسشنامه‌های تکمیلی، تعداد ۴۵۰ نفر نمونه در نظر گرفته شد. در این مطالعه از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه بندی استفاده شد؛ به این صورت که هر دانشکده به عنوان یک طبقه در نظر گرفته شده و از بین دانشکده‌های مختلف بر حسب تعداد دانشجویان هر دانشکده، اقدام به جمع‌آوری داده‌ها شد. در زمان جمع‌آوری داده‌ها به تعدادی از کلاس‌های درس مراجعه شده و با هماهنگی قبلی، بعد از توضیحات لازم در مورد اهمیت مطالعه از دانشجویان درخواست شد که پرسشنامه‌ها را تکمیل نمایند.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه هوش اجتماعی تت (SIQ) بود. این پرسشنامه در سال ۲۰۰۸ توسط آنگ تون تت برای اندازه‌گیری هوش اجتماعی ساخته شده است. نسخه اصلی این پرسشنامه دارای ۴۵ ماده بوده است ولی در نسخه ایرانی، ۹ ماده از آن با توجه

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

به وضعیت کشور ایران حذف شده و نسخه ایرانی آن دارای ۳۶ ماده می‌باشد. هر کدام از گویه‌ها به صورت درست و نادرست نمره دهی خواهد شد. هر جواب درست نمره ۱ و هر جواب غلط نمره صفر خواهد گرفت؛ کمترین و بیشترین نمره برای مجموع گویه‌ها به ترتیب برابر با ۰ و ۳۶ خواهد شد. کسب نمره بیشتر به منزله داشتن هوش اجتماعی بالاست و هر اندازه نمره دانشجویی بالاتر باشد بیانگر بالا بودن هوش اجتماعی فرد مورد بررسی می‌باشد. اوست. که توسط صفاری نیا و همکاران مورد استفاده قرار گرفته و روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفته و آلفای کرونباخ آن ۰/۸۵ گزارش شده است (۱۵). میزان پایایی این پرسشنامه نیز در مطالعه حاضر برابر با ۰/۸۲ بدست آمد.

داده‌های جمع‌آوری شده در رایانه وارد شده و با نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ مورد آنالیز قرار گرفته و به منظور تعیین میانگین، فراوانی و انحراف معیار از آمار توصیفی و برای تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از آزمونهای آماریt-test , ANOVA استفاده شد.

یافته‌ها

از ۴۴۰ پرسشنامه توزیع شده در بین دانشجویان مورد بررسی، ۳۹۹ پرسشنامه برگشت داده شد. میزان پاسخگویی برابر با ۹۰/۷ درصد بود. دو پرسشنامه تکمیل نشده بود که از تحلیل حذف شدند و در نهایت ۳۹۷ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. میانگین سن نمونه‌های مورد بررسی برابر با ۲۱/۵۷±۰/۲۷ سال بود. حداقل و حداکثر سن نمونه‌های مورد بررسی به ترتیب برابر با ۱۸ و ۳۳ سال بود. میانگین نمره هوش اجتماعی نمونه‌های مورد بررسی برابر با ۲۰/۷۱±۰/۴۱ از نمره حداکثری ۳۶ بود. در جداول ۱ تا ۱۲، رابطه بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و متغیرهای مختلف مورد بررسی نشان داده شده است. نرمال بودن متغیر هوش اجتماعی بررسی شد و تخطی از نرمال بودن آن مشاهده نشد.

جدول ۱: نتایج آزمون t برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب جنس، سال ۱۳۹۵

جنس	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	P_{value}
مرد	۲۰/۵۷	۴/۱۳	۳۹۵	- ۰/۷۹۲	۰/۴۳
زن	۲۰/۹۰	۴/۱۴			

آزمون آماری تی مستقل نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و جنسیت آنها رابطه آماری معنی داری وجود ندارد (t=-۰.۷۹۲ ،p=۰.۴۳).

جدول ۲: نتایج آزمون t برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب وضعیت تأهل، سال ۱۳۹۵

وضعیت تأهل	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	P_{value}
مجرد	۲۰/۵۶	۳/۹۶	۳۹۱	- ۱/۹۹۱	۰/۰۴۷
متأهل	۲۲/۰۶	۵/۴۴			

آزمون آماری تی مستقل نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و وضعیت تأهل آن‌ها رابطه آماری معنی‌دار وجود دارد (t=-۱.۹۹۱ ،p=۰.۰۴۷). این رابطه به صورت معکوس می‌باشد.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

جدول ۳: نتایج آزمون t برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب شغل مادر، سال ۱۳۹۵

شغل مادر	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	P_{value}
شاغل	۲۱/۷۱	۴/۹۷	*۷۸	- ۰/۰۲۲	۰/۹۸۳
خانه دار	۲۰/۷۳	۳/۹۵			

*آزمون لوون نشان داد که فرض برابری واریانس‌ها در دو گروه رد می شود و لذا با فرض نابرابری واریانس در دو گروه مقایسه انجام شد. بر اساس آزمون آماری تی مستقل، بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و شغل مادر آن‌ها رابطه آماری معنی داری وجود ندارد (p=۰.۹۸۳، t=-۰.۰۲۲).

جدول ٤: نتایج آزمون t برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب محل زندگی والدین، سال ۱۳۹۵

محل زندگی والدین	میانگین	انحراف معیار	درجه آزادی	T	P_{value}
شهر	۲۰/۷۱	۴/۰۴	۳۷۱	- ۰/۶۰۷	۰/۵۴۴
روستا	۲۱/۱۱	۴/۹۳			

آزمون آماری تی مستقل نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و محل زندگی والدین آن‌ها رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد (p=۰.۵۴۴، t=-۰.۶۰۷).

جدول ٥: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب مقطع تحصیلی، سال ۱۳۹۵

مقطع تحصیلی	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
کاردانی	۲۱/۴۶	۲/۸۹	۰/۹۵۱	۰/۳۸۷
کارشناسی	۲۰/۵۲	۴/۰۲		
کارشناسی ارشد و بالاتر	۲۰/۷۸	۴/۶۳		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و مقطع تحصیلی آن‌ها رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ٦: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب شغل پدر، سال ۱۳۹۵

شغل پدر	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
کارمند	۲۱/۱۳	۴/۴۶	۱/۰۲۷	۰/۳۸۱
بازاری	۲۰/۶۳	۳/۸۱		
کشاورز	۲۰/۴۹	۴/۰۲		
کارگر	۲۰/۱۷	۳/۱۱		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و شغل پدر آنها رابطه آماری معنی‌دار وجود ندارد.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

جدول ۷: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب وضعیت اقتصادی خانواده، سال ۱۳۹۵

وضعیت اقتصادی خانواده	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
ضعیف	۲۱/۶۰	۴/۵۵	۲/۹۲۷	۰/۰۵۵
متوسط	۲۰/۲۳	۳/۸۹		
خوب	۲۰/۸۰	۴/۲۳		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و وضعیت اقتصادی خانواده آن‌ها رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ۸: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب سکونت فعلی، سال ۱۳۹۵

سکونت فعلی	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
همراه خانواده	۲۰/۶۸	۳/۶۹	۱/۳۴۷	۰/۲۶۱
منزل مجردی	۲۲/۴۳	۵/۲۷		
خوابگاه دانشجویی	۲۰/۶۲	۴/۰۶		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و سکونت فعلی آن‌ها رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ۹: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب تحصیلات پدر، سال ۱۳۹۵

تحصیلات پدر	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
بیسواد	۲۰/۷۶	۴/۱۶	۰/۲۷۱	۰/۸۹۷
ابتدایی	۲۰/۳۴	۴/۰۹		
راهنمایی	۲۰/۸۲	۴/۰۲		
دبیرستان	۲۱/۰۱	۴/۰۴		
دانشگاهی	۲۰/۶۷	۴/۳۰		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و تحصیلات پدر آن‌ها رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ۱۰: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب تحصیلات مادر، سال ۱۳۹۵

تحصیلات مادر	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
بیسواد	۲۰/۵۷	۳/۳۳	۰/۲۷۲	۰/۹۱۴
ابتدایی	۲۰/۶۱	۴/۹۱		
راهنمایی	۲۰/۷۶	۴/۷۲		
دبیرستان	۲۱/۱۶	۳/۲۴		
دانشگاهی	۲۰/۶۷	۴/۵۰		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و تحصیلات مادر آن‌ها رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

جدول ۱۱: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب ترم تحصیلی، سال ۱۳۹۵

ترم تحصیلی	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
۳-۱	۲۰/۵۴	۳/۵۸	۲/۰۵	۰/۱۰۶
۶-۴	۲۰/۸۸	۴/۶۱		
۹-۷	۲۰/۶۰	۴/۱۴		
۱۰ و بالاتر	۲۶/۳۳	۸/۰۸		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و ترم تحصیلی آن‌ها رابطه آماری معنی‌داری وجود ندارد.

جدول ۱۲: نتایج آزمون آنالیز واریانس برای هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان بر حسب سن، سال ۱۳۹۵

سن	میانگین	انحراف معیار	F	P_{value}
۲۰-۱۸	۲۰/۸۸	۴/۵۳	۰/۶۵۴	۰/۵۸۱
۲۳-۲۱	۲۰/۳۹	۳/۶۶		
۲۶-۲۴	۲۱/۲۰	۴/۲۹		
۲۷ و بالاتر	۲۱/۰۷	۴/۲۲		

آزمون آماری نشان داد که بین میزان هوش اجتماعی دانشجویان و سن آن‌ها رابطه آماری معنی - داری وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه که به بررسی هوش اجتماعی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان و عوامل مرتبط با آن در سال ۱۳۹۵ پرداخته است بیانگر آن است که میانگین نمره هوش اجتماعی دانشجویان مورد بررسی در حد متوسط می‌باشد. یافته‌های این مطالعه نشان‌دهنده آن است که بین هوش اجتماعی و اکثر متغیرهای مورد بررسی، رابطه آماری معنی‌دار وجود ندارد. مطالعه غفاری و همکاران بیان‌کننده آن است که بین هوش اجتماعی و برخی از متغیرهای مورد بررسی رابطه آماری معنی‌دار وجود داشته است (۱۲).

نجهولت (Nijholt) و همکاران، هوش اجتماعی را به عنوان توانایی ضروری برای افراد به منظور ارتباط، درک و تعامل مؤثر با دیگران، تعریف نموده‌اند (۲). به نظر سلز (Sells)، هوش اجتماعی به طور گسترده ای به عنوان یک نوع هوش که در پشت تعاملات و رفتارها قرار دارد، تعریف می‌شود (۳). نتایج مطالعه نشان دهنده آن است که دانشجویان خانم از نمره هوش اجتماعی بالاتری برخوردار بودند اگرچه بین نمره هوش اجتماعی دانشجویان مرد و زن رابطه آماری معنی‌داری وجود نداشت. والنیوس (Wallenius) و همکاران، هوش اجتماعی را درک بهتر از روابط بین انسان‌ها، احساس‌ها، افکار و رفتارها تعریف کرده‌اند (۴).

نتایج مطالعه نشان داده است که دانشجویان متأهل از نمره هوش اجتماعی بالاتری نسبت به دانشجویان مجرد برخوردار بودند و رابطه بین هوش اجتماعی

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

دانشجویان مجرد و متأهل رابطه آماری معنی‌دار بود. این نتیجه بیانگر آن است که افرادی که ازدواج نموده اند بهتر اجتماع را می شناسند و شاید این مسائل از مواردی باشند که سبب ارتقای نمره هوش اجتماعی آن‌ها شده است. هوش اجتماعی، به عنوان توانایی به انجام رساندن وظایف و کارهای بین فردی و خردمندانه رفتار کردن در رابطه‌ها مطرح می باشد. این هوش به عنوان قابلیتی شناخته می‌شود که به افراد اجازه می‌دهد تا رفتار مناسبی را در دست‌یابی به اهداف مشخص داشته باشند (۶).

غفاری و همکاران، مطالعه‌ای را با عنوان بررسی ارتباط هوش اجتماعی و اخلاقی با عملکرد تحصیلی دانشجویان علوم پزشکی شهرستان‌های مراغه و بناب در سال ۱۳۹۳ انجام داده‌اند. نتایج مطالعه نشان داده بود که بین عملکرد تحصیلی دانشجویان و هوش اجتماعی دانشجویان مورد بررسی، رابطه مثبت و معنی‌دار وجود داشته بود. نتایج آن مطالعه نشان داده بود که هوش اجتماعی و اخلاقی باعث افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان شده بود (۱۲).

نتایج مطالعه نشان داد که دانشجویانی که مادر شاغل داشته‌اند از نمره هوش اجتماعی بالاتری برخوردار بودند و دانشجویانی که محل زندگی والدین آن‌ها روستا می باشد نیز از نمره هوش اجتماعی بالاتری برخوردار بودند. دانشجویانی که پدر کارمند داشتند نسبت به دانشجویانی که پدر آن‌ها شغل دیگری داشتند، از نمره هوش اجتماعی بالاتری برخوردار بودند. این یافته‌ها بیان‌کننده آن است که عواملی مانند شغل پدر، تحصیلات والدین، محل زندگی والدین، وضعیت اقتصادی خانواده و محل زندگی دانشجو بر نمره هوش اجتماعی افراد تأثیرگذار می باشند.

در تحقیق نادو (Nado) مشخص شده است که میانگین هوش اجتماعی دانشجویان بررسی شده بالاتر از میزان متوسط بوده است (۱۴) که با نتایج این مطالعه هم‌خوانی دارد. یافته‌های این مطالعه نیز نشان داد که میزان هوش اجتماعی دانشجویان مورد بررسی بالاتر از میزان متوسط بود اما با نتایج مطالعات مهدی‌زاده و همکاران (۱)، نصیری (۱۶)، کشاورز و همکاران (۱۷) هم‌خوانی ندارد زیرا یافته های مطالعه آن‌ها بیان‌کننده آن است که میزان هوش اجتماعی دانشجویان بررسی شده در مطالعه آن‌ها پایین تر از حد متوسط بوده است. به نظر می رسد در مطالعاتی که دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی مرد بررسی بوده‌اند، میزان هوش اجتماعی آن‌ها بالاتر از سایر دانشجویان می‌باشد. این تفاوت می‌تواند به خاطر ماهیت رشته‌های گروه پزشکی باشد زیرا دانشجویان این رشته‌ها ارتباط بیشتری با مردم و بیماران دارند و هر اندازه میزان هوش اجتماعی افراد بالاتر باشد، افراد معمولاً از توانایی بیشتری برای مواجهه و مقابله با فشارهای روانی هستند و این ویژگی از الزامات رشته‌های گروه پزشکی می‌باشد و لازم است افرادی که در این گروه رشته‌ها مشغول به تحصیل و کار هستند از هوش اجتماعی بالاتری برخوردار باشند تا بتوانند بر مشکلات بیماران غلبه نموده و بتوانند در کاهش آلام و دردهای آن‌ها نقش مؤثر و مفیدی داشته باشند.

یافته‌های مطالعه بیان‌کننده آن است که نمره هوش دانشجویان در حد متوسط است و این نمره بسیار رضایت‌بخش نیست ولی نظر به این‌که متغیرهایی نظیر شغل پدر، تحصیلات والدین، محل زندگی والدین، وضعیت اقتصادی خانواده و محل زندگی دانشجو بر نمره هوش اجتماعی افراد تأثیرگذار می‌باشند، لذا توصیه می‌شود که در این زمینه آموزش‌های لازم و ضروری به دانشجویان ارائه شود.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

تشکر و قدردانی

نویسندگان این مقاله بر خود لازم می‌دانند از همه دانشجویانی که در اجرای این پروژه با ما همکاری نمودند و پرسشنامه‌ها را به طور کامل پر نموده و تحویل دادند، تشکر و قدردانی نمایند. همچنین از کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی کردستان به خاطر همکاری در تصویب این طرح و تأمین هزینه این پژوهش در قالب طرح تحقیقاتی دانشجویی و با کد اخلاق شماره ۱۳۹۵/۶۹، تشکر و قدردانی می‌گردد. هزینه اجرای این پژوهش توسط معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی کردستان تأمین گردیده است.

References

1- Mehdizadeh H, Azizi M, Jamshidzadeh F. A study of emotional intelligence among students of Medical Universities in country west. J Health Sys Res. 2011; 7(1): 89-100.
2- Nijholt A, Stock O, Nishida T. Social intelligence design in ambient intelligence. AI & Soc. 2009; 24 (1): 1–3.
3- Sells N. A Social Intelligence Primer. Journal of Sales and Marketing Management. 2007; 159(8): 10.
4- Wallenius M, Punamaki RL, Rimpela A. Digital Game Playing and Direct and Indirect Aggression in Early Adolescence: The Roles of Age, Social intelligence, and Parent-Child Communication. J Youth Adolesc. 2007; 36(3): 325–36.
5- Buzan T. The power of social intelligence. New York, NY: Perfect Pound Publisher. 2002.
6- Crowne KA. The relationship among social intelligence, emotional intelligence and cultural intelligence. J Organ Manag. 2009; 6(3): 148-63.
7- Rezaei A. The trom's social intelligence: factorial structure and reliability of the Persian version of scale in the students population. J Psychol. 2011; 5(20): 65-82.
8- Khaleghkh A, Zare R, Ghamari Givi H, Valizadeh B. Comparison of Emotional and Social Intelligence of Normal Women and Women Victims of Domestic Violence. Ir J Forensic Med. 2015; 21 (2): 83-9.
9- Azizi Nejad B, Madadi Kokje Yaran F, Jenaabadi H. Relationship of Educational Function of Medical Universities' Faculties with their Social Intelligence. Educ Strategy Med Sci. 2014; 7(5): 323-7.
10- Mehrabi Zadeh Honarmand M, Naami A, Roshani K. Surveying the Role of Social Intelligence and its Components in Life Satisfaction of Elderlies. Intl J Phys Beh Res. 2014; 3(3): 192-7.
11- Solgi Z, Alipour A. The relation between Social intelligence and emotional intelligence due to the handedness in the students. J Appl Psychol. 201 3; 4(24): 103-19.
12- Ghaffari M. The Relationship between Social and moral Intelligence with Academic Performance of Medical Students in Maragheh and Bonab, Iran in 2015. J Nurs Educ. 2015;4(3):48-55.
13- Rahimi H, Sadat Eftekhar H. A study of social intelligence in students at Kashan University of Medical Sciences during year 2015. J Nurs Educ. 2016; 5(3): 41-6.
14- Nado T. A study on social intelligence of college students. Int J Cur Res. 2012; 4(1): 231-2.
15- Safarinia M, Solgi Z, Tavakkoli S. Investigating validity and reliability of social intelligence questionnaire among university students in Kermanshah. Soc Psychol Res. 2011; 1(3): 57-70
16- Nasiri F. Relationship between social intelligence and citizenship behavior with educational effectiveness in students at University of Hamedan. N App Educ Manage. 2014;5(1):175-88.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

17- Keshavarz N, Amini M, Mani A, Nabeiei P, Saffari Z, Jafari M. A study of relationship between emotional intelligence and academic achievement in students of Shiraz University of Medical Sciences. MEDIA. 2014; 5(3): 70-7.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]

Original paper

The Study of Students' Social Intelligence in Kurdistan University of Medical Sciences and Its Related Factors, 2016

Negin Amani[1], Ahmad Vahabi[2*], Mahnaz Sayyadi[3], Sirvan Sayyad[3], Shilan Latifi[4], Masoud Moradi[5], Sohrab Sakinepour[1]

1- Student Research Committee, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

2-. Assistant Professor, Department of Medical Laboratory Sciences, Faculty of Paramedical, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

3- Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

4- Health Network of Sanandaj, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

5- Vice Chancellor for Research and Technology, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

* Corresponding Author Address: Department of Medical Laboratory Sciences, Faculty of Paramedical, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran.

Tel: 087-33664656, Email: vahabiahmad@gmail.com

Abstract

Background and Aim: People in social situations will not work the same. These individual differences in psychological literature refer to social intelligence. The present study was done to determine social intelligence among students of Kurdistan University of Medical Sciences and its related factors in 2016.

Material and Method: This was a cross-sectional study. The population was students of Kurdistan Universities of Medical Sciences, of which 440 students were selected by classified random sampling and proportional allocation was used. A questionnaire including 36 items was used for collecting data on social intelligence. Data were analyzed using descriptive statistics including frequency, mean, standard deviation, T-test, ANOVA, and Pearson correlation coefficient.

Results: The mean score of social intelligence was 20.71 ± 0.41 from the maximum score of 36. There was no statistically significant relationship between gender and social intelligence (t=-0.79, p=0.43). The results of this study showed that the only variable that was statistically significant was social status with students' social intelligence (t=-1.99, p=0.04).

Conclusion: The score of social intelligence among the studied students was moderate. It is recommended to hold training classes for them.

Keywords: Social intelligence, University, Student, Correlation

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-05]